

РЕЦЕНЗІЯ

*доктора юридичних наук, професора, професора кафедри
адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету
Кобзевої Тетяни Анатоліївни на дисертацію здобувача ступеня доктора
філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право Шунька
Миколи Григоровича «Адміністративно-правовий статус суддів вищих
спеціалізованих судів в Україні»*

Ступінь актуальності обраної теми

Правовий статус судді є досить складним та комплексним поняттям. Адже у ньому поєднуються засади правового статусу людини та громадянина та специфічні особливості статусу судді (вимоги до професійних і особистісних якостей, вимоги до кваліфікації, гарантії, юридична відповідальність, особливі обов'язки та засади діяльності). Тому, правовий статус суддів завжди був предметом наукового інтересу вчених-адміністративістів. Поява у структурі судової системи двох спеціалізованих суддів була обумовлена рядом причин та враховуючи значущість цих суддів для подолання кризових для українського суспільства явищ (корупція та численні порушення права інтелектуальної власності) має колосальне значення для забезпечення окремих компонентів національної безпеки та втілення євроінтеграційних прагнень України.

Створюючи ці суди, було закладено специфічні вимоги до кандидатів на посаду суддів Вищого антикорупційного суду України та Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Особливий правовий статус суддів цих суддів, а також наявність колізійних та неоднозначних питань відносно їх правового статусу актуалізує наукові дослідження з цієї тематики.

Зважаючи на викладене вище, вважаю, що обрана М. Шунько тема дисертаційного дослідження «Адміністративно-правовий статус суддів вищих спеціалізованих судів в Україні» є актуальною, нагальною та важливою.

Науковий рівень дисертаційного дослідження та наукових публікацій

Дисертація Миколи Шунька відповідає вимогам, що висуваються до робіт на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» і спеціальності 081 «Право». Робота виконана у Сумському державному університеті. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, схвалених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019; Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року та науково-дослідної теми Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Організаційно-правові засади функціонування правоохоронної, судової та фінансової систем України» (номер державної реєстрації 018U001317).

Основні положення дисертації висвітлено в чотирьох наукових працях, серед яких три статті у наукових фахових виданнях України, одна стаття в науковому періодичному виданні іншої держави (Словацька Республіка), та чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях. Усі праці відображають наукову новизну дисертаційного дослідження та обраної Миколою Григоровичем тематики.

Новизна дисертаційного дослідження, повнота викладу в опублікованих працях

Вважаю, що дисертаційне дослідження виконано на високому науковому рівні, оскільки насамперед чотири його положень були одержані вперше. Зокрема: 1) запропоновано, з метою забезпечення всеосяжності, об'єктивності та вмотивованості судового рішення, а також раціонального використання бюджетних коштів, доповнити перелік обов'язкових імперативних вимог, які висуваються до кандидата на посаду судді вишого спеціалізованого суду, вимогою щодо обов'язкової наявності практичного

досвіду у відповідній сфері права; 2) запропоновано з метою забезпечення сформованості та об'єктивованості внутрішнього переконання судді, підвищити віковий ценз для судді вищого спеціалізованого суду; 3) запропоновано вдосконалити адміністративно-правовий статус судді вищого спеціалізованого суду, шляхом впровадження обов'язкового закордонного стажування для кандидата на посаду судді у вищому спеціалізованому судді. Крім того, низка положень у дисертаційному дослідженні Миколи Григоровича були істотно вдосконалені, наприклад, класифікація принципів діяльності суддів вищих спеціалізованих судів в Україні, класифікація повноважень судді вищого спеціалізованого суду, визначення адміністративно-правового статусу судді вищого спеціалізованого суду України. У цілому в дисертаційному дослідженні сформульовано ряд положень, які мають істотне значення для науки адміністративного права та процесу.

Таким чином, дисертаційне дослідження Миколи Шунька виконане на високому науково-теоретичному рівні. Висновки, положення, рекомендації та пропозиції дисертації відповідають всім вимогам, які встановлюються для такого виду робіт у Положенні на здобуття ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, є обґрунтованими та логічними, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У дисертації на підставі дослідження значної кількості законодавчих актів та літературних джерел сформульовані основні положення щодо адміністративно-правового статусу суддів вищих спеціалізованих судів в Україні.

Мета дисертаційної роботи полягає в тому, щоб ґрунтуючись на аналізі законодавства України, міжнародних нормативно-правових актів, судової практики, правової доктрини, визначити сутність та розкрити особливості адміністративно-правового статусу суддів вищих спеціалізованих судів в Україні, а також на основі опрацювання вітчизняного досвіду й досвіду зарубіжних країн виявити недоліки та прогалини в законодавстві і з'ясувати перспективи його подальшого вдосконалення.

Для досягнення зазначеної мети було виокремлено відповідну кількість окремих завдань, серед яких: дослідити поняття та сутність адміністративно-правового статусу суддів вищих спеціалізованих судів; з'ясувати місце та роль судді вищого спеціалізованого суду України в судовій гілці влади; охарактеризувати принципи діяльності суддів вищих спеціалізованих судів в Україні; розкрити вимоги, що висуваються до кандидатів на посаду судді вищого спеціалізованого суду України; визначити повноваження суддів вищих спеціалізованих судів в Україні; окреслити адміністративні права та обов'язки суддів вищих спеціалізованих судів в Україні; охарактеризувати юридичну відповідальність суддів вищих спеціалізованих судів в Україні; узагальнити зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання статусу суддів спеціалізованих судів; визначити напрями удосконалення адміністративно-правового статусу суддів вищих спеціалізованих судів в Україні.

Науково-теоретичне підґрунтя дослідження становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук. Нормативною основою дослідження є Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, кодифіковані нормативно-правові акти, закони та підзаконні акти, нормами яких прямо чи опосередковано визначено адміністративно-правовий статус суддів вищих спеціалізованих судів в Україні. Інформаційною й емпіричною основою дослідження є узагальнення практики щодо діяльності правоохоронних

органів, довідкові видання, статистичні матеріали, а також власний практичний досвід роботи в органах державної влади.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Результати дослідження, що виносяться на захист, отримано завдяки всебічному використанню комплексного підходу, який передбачає поєднання низки різноманітних методів наукового пізнання. Виконана робота базується на системному поєднанні загальнонаукових та спеціально-наукових методів. Завдяки цьому Миколі Шуньку вдалося на високому рівні виконати всі поставлені в дисертаційному дослідженні наукові завдання.

Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що сформульовані та викладені в дисертації положення, узагальнення, висновки й рекомендації мають як загальнотеоретичне, так і практичне значення для науки адміністративного права та процесу та можуть бути використані в різних сферах, а також бути корисними для вдосконалення адміністративно-правового статусу суддів вищих спеціалізованих судів в Україні.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому.

Вивчення змісту дисертації підтверджує, що вона має логічну та чітку структуру. У роботі детально розглянуто адміністративно-правовий статус суддів вищих спеціалізованих судів в Україні через призму різних аспектів. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків до розділів та загальних висновків і списку використаних джерел. Анотація у стислій формі містить основні тези дисертаційного дослідження та викладена двома мовами (українською та англійською). Висновки у дисертації відповідають її меті, завданням, а також змісту.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

У цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Миколи Шунька, варто звернути увагу на деякі спірні, дискусійні положення і висловити окремі зауваження, як підґрунтя для обговорення під час захисту:

1. Вважаю, що в межах дисертаційного дослідження Микола Шунько мав приділити більшої уваги актуальності досліджуваної тематики в умовах воєнного стану.

2. Автору потрібно було б висвітлити перспективи подальшого розвитку вищих спеціалізованих судів в Україні.

3. Окремої уваги заслуговує вивчення обраної моделі організації Вищого антикорупційного суду та її впливу на правовий статус суддів цього суду.

Визначені мною зауваження не несуть принципового характеру та в загальному вигляді не знижують наукової цінності дослідження дисертанта. Разом з тим, вважаю за доцільно поставити наступні запитання:

1. Чи забезпечена повна незалежність суддів вищих спеціалізованих судів в Україні від впливу зовнішніх факторів, таких як політичні чи корпоративні інтереси?

2. Чи вистачає вищим спеціалізованим судам ресурсів для ефективного вирішення складних справ?

3. Як впливає рівень публічності вищих спеціалізованих судів в Україні на довіру громадськості до судової системи?

Утім, зазначене вище стосується окремих дискусійних положень дисертації та у своїй сукупності не впливає на загалом позитивну її оцінку.

Відсутність порушення академічної доброчесності

Під час вивчення тексту дисертації та наукових праць Миколи Шунька фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація є самостійною, оригінальною науковою працею.

Висновки про відповідність дисертації встановленим вимогам

Викладене дає підстави для остаточного висновку про те, що дисертація Шунька Миколи Григоровича на тему «Адміністративно-правовий статус суддів вищих спеціалізованих судів в Україні» є завершеною науковою працею. За науковою новизною, актуальністю, теоретичною і практичною цінністю дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктор філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 р. № 44.

РЕЦЕНЗЕНТ:

Доктор юридичних наук
професор
професор кафедри адміністративного
господарського права та
фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету

Тетяна КОБЗЄВА

Підпис Кобзевої Т
засвідчую
проб дах-ва відділу кадрів
Т П.В. Крамар